

Çeviri

Çeviri Yayınlanma Tarihi: 25.03.2020

COVID-19 ile Mücadele
Sürecinde Barınma Hakkının
Önemi

BM BARINMA HAKKI ÖZEL
RAPORTÖRÜ LEILANI FARHA

18.03.2020

Statement on the Importance
of Right to Adequate Housing
on Response to COVID-19

UN SPECIAL RAPPORTEUR ON
THE RIGHT TO ADEQUATE
HOUSING LEILANI FARHA

18.03.2020

“Barınma, Covid-19 salgınına karşı mücadelede en önemli konu.”

Leilani Farha’

**Birleşmiş Milletler Barınma Hakkı Özel Raportörü
(Gayriresmi Çeviri)**

CENOVA (18 Mart 2020) –Yeni tip koronavirüsün yayılmasını önlemek için insanların evlerinde kalmasına güvenen dünya çapındaki tüm hükümetlerin, insanların evsiz duruma düşmesini engellemek ve evsizler için yeterli sayıda konuta erişim imkânı sağlamak için acil önlemler almaları gerekiyor.

“Barınma, koronavirüsle mücadelede en önemli konu. Barınmanın ölüm – kalım meselesi haline geldiği böylesi bir durum nadiren görülmüştür,” diyen BM Barınma Hakkı Özel Raportörü Leilani Farha sözlerine şöyle devam ediyor:

“Ben iki özel nüfus grubu hakkında son derece endişeliyim: Bunlardan birincisi, sığınaklarda, gayriresmi yerleşim alanlarında yaşayanlar ve evsizler; ikinci grup ise ekonomik zorluklar ve iş kayıpları sonucunda kira borcu, ipotek ve hatta evden tahliye edilme gibi pratiklerle karşı karşıya kalacak olanlar.”

Farha’ya göre, dünya çapında yaklaşık 1,8 milyar insan evsiz ve ağır şekilde elverişsiz barınma koşullarında, sıklıkla aşırı kalabalık, temiz içme suyu ve hıfzıssıhha imkânı olmayan koşullarda hayatlarını sürdürüyor. Bu koşullar, genellikle birden fazla sağlık sorunundan muzdarip olan bu insanları, virüse karşı özellikle korunmasız hale getiriyor. “Ben tüm devletleri, pandemiye karşı korunma için herkesin barınma hakkını güvence altına alacak olağanüstü tedbirler almaya çağırıyorum. Sadece birkaç devlet örnek uygulamalara ev sahipliği yapıyor. Bunlara; kira ve mortgage borçları kaynaklı ipoteklerin ertelenmesi; virüsten etkilenenlerin mortgage ödemelerinin ertelenmesi; gayriresmi yerleşimlerin zorla tahliyesine ilişkin kış ertelemelerinin süresinin uzatılması ve evsiz insanların hıfzıssıhha imkânlarına ve acil barınma alanlarına erişimlerinin artırılması dâhil,” diyen Farha, bu savunmasız grupların maruz kaldığı riski azaltmaya ve artan enfeksiyon oranlarına yönelik daha ileri tedbirlerin alınması gerektiğini söylüyor.

“Asgari olarak, evsizlerin veya ağır şekilde elverişsiz koşullarda yaşayanların korunması sağlanmalıdır. Bunun için devletler: tüm ev tahliyelerine son vermek; virüsten etkilenen ve izole edilmesi gerekenler için acil durum barınakları sağlamak; sınırlayıcı önlemler uygulanırken (örn: sokağa çıkma yasağı) bir kişinin dahi barınma durumu dolayısıyla bedel ödememesini sağlamak; testlere ve sağlık hizmetlerine eşit erişimi sağlamak ve olağanüstü halin gerektirdiği şekilde ekstra önlemlerin uygulanması yoluyla yeterli barınmayı sağlamak, (boş/ terk edilmiş veya geçici süreli kiralanabilecek uygun yapıların kullanılması) gibi düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür.”

“Devletler; iş kaybı ve ekonomik zorluklar ile karşı karşıya kalanları gözeterek, kira ve mortgage ödemelerini ertelemek veya doğrudan finansal yardım sağlamakla; gecikmiş borçlar nedeniyle evden tahliyeleri ertelemekle; kira stabilizasyonu veya kiraların düşürülmesi için önlemleri devreye sokmak ve en azından pandemi süresince hizmet maliyetlerini ve ek ücretleri askıya almakla yükümlüdür,” diyen Leilani Farha, sözlerini şöyle sürdürüyor:

“Covid-19 (Kovid-19) nedeniyle ortaya çıkacak ekonomik gerilemenin önüne geçmek için kaynaklar ayrıldı ve faiz oranlarının azaltılması gibi önlemler devreye sokuldu. Bu tür önlemlerin şöyle bir riski olabilir: Tıpkı 2008 küresel finansal krizinin hemen sonrasında olduğu gibi, küresel finans aktörleri, temel insan haklarını görmezden gelerek gayrimenkul piyasasını domine etme maksadıyla pandemiden ve bundan olumsuz etkilenenlerden faydalanabilir. Bu noktada devletler emlak piyasasındaki kurumsal yatırımcıların piyasa bozucu eylemlerini engellemekle yükümlüdür,” diyen Farha; “Devletler; güvenli barınma ve hıfzısıhha hizmetlerine erişimi sağlayarak, yalnızca evsiz ya da gayriresmi yerleşimlerde yaşayanların hayatlarını korumakla kalmayacak, Covid-19 yayılma eğrisinin hızını düşürerek tüm dünya nüfusunun korunmasına yardımcı olacaktır,” diyerek sözlerini bitiriyor.